

Ponavljanje in utrjevanje – 7. razred

Ponovil in utrdil boš znanje o **ŠTIRIKOTNIKI, RAČUNANJU NEZNANIH KOTOV V TRIKOTNIKU IN ULOMKIH.**

Pri svojem delu uporablaj zapiske v zvezku, poglej v učbenik SŠO in zbirko Znam za več.

Preverjanje bo potekalo preko **spletne ankete**. **Pripravi** si zvezek in peresnico.

Pri nekaterih nalogah boš moral **postopek** reševanja **zapisati v zvezek**, **rezultat** pa **označiti v spletni anketi**.

Do srede, 22. 4. 2020 reši preverjanje, ki ga najdeš na tej [povezavi](#).

Kako uspešen si bil pri reševanju nalog, lahko preveriš s klikom na gumb »Poglej oceno«, ko anketo oddaš.

Želimo ti uspešno reševanje. 😊

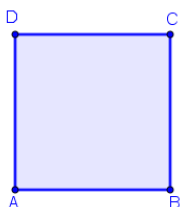
Bravo uspelo ti je. Zdaj pa končaj in veselo jutri naprej!

V zvezek zapiši naslov: **KOTI ŠTIRIKOTNIKA**

Pri svojem delu uporabljalj učbenik SŠO, zbirko Znam za več, i-učbenik ali druga gradiva, ki jih najdeš na spletu. V pomoč so ti lahko tudi gradiva, ki jih najdeš med prilogami.

1. Ugotovi, kolikšna je vsota notranjih kotov štirikotnika.

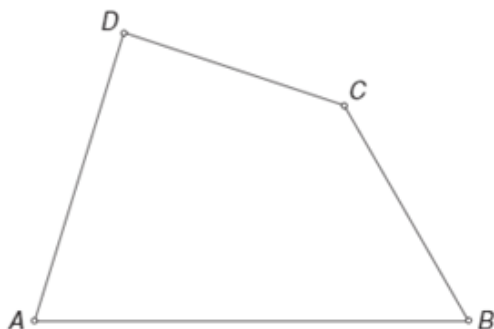
a) Začni s kvadratom. Oglej si sliko, razmisli in odgovori na spodnja vprašanja.

- Koliko meri posamezni notranji kot kvadrata?
- Koliko merijo skupaj vsi štirje notranji koti kvadrata?
- Ker sta notranji in zunanji kot sokota in tako skupaj merita 180° , koliko meri posamezni zunanji kot kvadrata?

b) Preveri ugotovitve še za splošni štirikotnik.

- Natančno izmeri velikosti notranjih kotov in jih vpiši v tabelo.
- Nato izračunaj njihovo vsoto.

kot	velikost ($^\circ$)
α	
β	
γ	
δ	
vsota	

UGOTOVITEV

Vsota notranjih kotov štirikotnika znaša _____.

c) Raziščite vsoto zunanjih kotov štirikotnika za štirikotnik pri nalogi b.

- Izračunajte velikosti posameznih zunanjih kotov ter njihovo vsoto. Izračune vpišite v tabelo.

oglišče	velikost ($^\circ$)
A	$\alpha_1 = 180^\circ - \alpha$
B	
C	
D	

UGOTOVITEV

Vsota zunanjih kotov štirikotnika znaša _____.

2. Reši:

- a. nalogo v učbeniku SŠO str. 140 / 3, 4*, 5* (Če učbenika nimaš doma, poglej med priloge)

Bravo, uspelo ti je. Zdaj pa končaj in veselo jutri naprej!

V zvezek zapiši naslov: **TRAPEZ**

Pri svojem delu uporablaj učbenik SŠO, zbirko Znam za več, i-učbenik ali druga gradiva, ki jih najdeš na spletu. V pomoč so ti lahko tudi gradiva, ki jih najdeš med prilogami.

1. Odpri učbenik na str. 141.

- a) V zvezek zapiši odgovor na vprašanje »Kaj je trapez?«.
- b) V zvezek nariši raznostranični trapez. Ne pozabi na vzporednost enega para stranic.

S pomočjo učbenika trapezu ustrezno označi:

- oglišča
- stranice
- notranje kote
- zunanje kote
- diagonali
- višino
- srednjico trapeza

Odgovori na vprašanji:

- Kako imenujemo vzporedni stranici?
- Koliko višin ima trapez?
- Kaj je višina trapeza?
- Koliko meri vsota notranjih kotov?
- Koliko meri vsota zunanjih kotov?

c) V zvezek nariši enakokraki trapez.

S pomočjo učbenika enakokrakemu trapezu ustrezno označi:

- oglišča
- stranice (enako dolgi stranici označi z isto črko)
- notranje kote
- diagonali
- simetralo

Odgovori na vprašanja o enakokrakem trapezu:

- Kaj velja za kota ob osnovnici?
- Kje poteka simetrala?
- Kaj velja za dolžini diagonal?

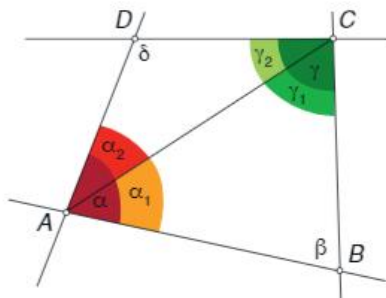
2. Reši nalogo v učbeniku SŠO str. 144 / 1, 2, 5, 6 (Če učbenika nimaš doma, poglej med priloge).

Bravo, uspelo ti je. Se vidimo naslednji teden!

KOTI V ŠTIRIKOTNIKU

Pravila za kote v štirikotniku najlažje poiščemo tako, da štirikotnik razdelimo na dva trikotnika, za katera vemo, da je vsota notranjih kotov 180° . Če seštejemo vsoto notranjih kotov v štirikotniku, dobimo:

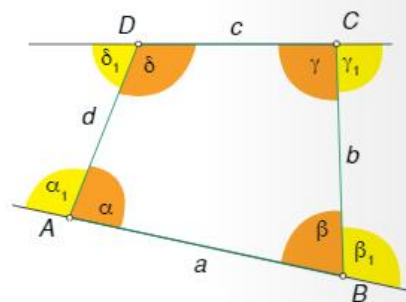

$$\begin{aligned} \Delta ABC: \alpha_1 + \beta + \gamma_1 &= 180^\circ \\ \Delta ADC: \alpha_2 + \delta + \gamma_2 &= 180^\circ \\ \hline \alpha_1 + \beta + \gamma_1 + \alpha_2 + \delta + \gamma_2 &= 360^\circ \\ \alpha_1 + \alpha_2 + \beta + \gamma_1 + \gamma_2 + \delta &= 360^\circ \\ \alpha + \beta + \gamma + \delta &= 360^\circ \end{aligned}$$

V vsakem oglišču je vsota notranjega in zunanega kota 180° .

$$\alpha + \alpha_1 = 180^\circ, \beta + \beta_1 = 180^\circ, \gamma + \gamma_1 = 180^\circ, \delta + \delta_1 = 180^\circ$$

Vsota dvojic notranjih in zunanjih kotov v vseh štirih ogliščih štirikotnika je torej $4 \cdot 180^\circ = 720^\circ$. Če od te vsote odštejemo vsoto notranjih kotov, ki je 360° , ugotovimo, da je vsota zunanjih kotov poljubnega štirikotnika 360° .

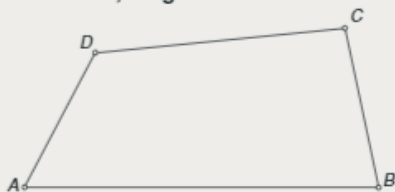
VSOTA KOTOV

Vsota notranjih kotov v štirikotniku je 360° .
Vsota zunanjih kotov v štirikotniku je 360° .

NALOGE ZA VAJO

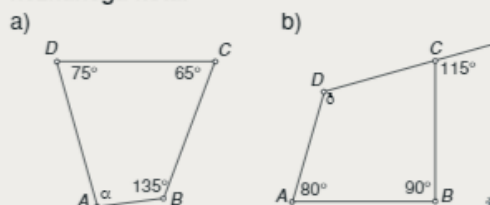
- 1 V narisanim štirikotniku izmeri dolžino stranice b , diagonale f in velikost kota δ .

- 2 Nariši štirikotnike z danimi podatki:

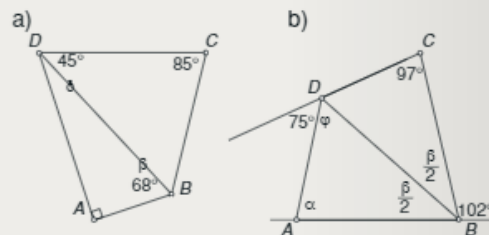
- $a = 4 \text{ cm}, b = 5 \text{ cm}, c = 4 \text{ cm}, d = 6 \text{ cm}, \beta = 75^\circ$
- $c = 7 \text{ cm}, e = 8 \text{ cm}, f = 9 \text{ cm}, \gamma = 105^\circ, \delta = 90^\circ$
- $b = 3 \text{ cm}, d = 4 \text{ cm}, e = 7 \text{ cm}, f = 5 \text{ cm}, \beta = 110^\circ$
- $b = 6 \text{ cm}, d = 5 \text{ cm}, e = 5,5 \text{ cm}, f = 6,5 \text{ cm}, \delta = 120^\circ$
- $a = 8 \text{ cm}, c = 5 \text{ cm}, d = 7 \text{ cm}, f = 6 \text{ cm}, \gamma = 100^\circ$

- 3 V narisanim štirikotniku izračunaj velikost neznanega kota.

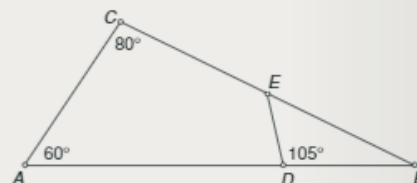

ZMOREM TUDI TO

- 4 V narisanim štirikotniku izračunaj velikosti neznanih kotov.

- 5 Izračunaj velikost neznanih kotov: $\sphericalangle CED$, $\sphericalangle ABC$, $\sphericalangle BED$ in $\sphericalangle ADE$.

- 6 Nariši štirikotnik s podatki $a = 4 \text{ cm}$, $b = 5 \text{ cm}$, $\alpha = 75^\circ$, $\beta = 95^\circ$ in $\delta = 110^\circ$.

- 7 Z uporabo računalniškega programa razišči pravilo za vsoto notranjih kotov v štirikotniku.

9 TRAPEZ

Izvedel boš:

- kakšne lastnosti ima trapez,
- kako načrtamo trapez.

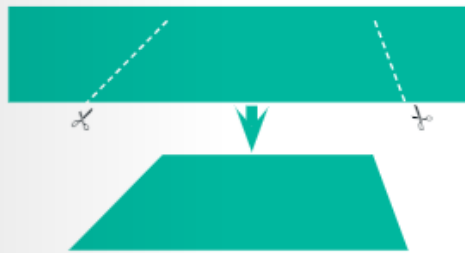
Špela je iz kosov blaga različnih barv in oblik napravila lepjenko in sestavila hiško. Zataknilo se je pri izdelavi strehe, saj ni želela trikotne s koničastim vrhom, temveč na vrhu vodoravno in ob straneh poševno.

RAZMISLI

Kako naj naredi streho iz vzporednih trakov blaga?

Špela je nalogo hitro in preprosto rešila: vzela je enako širok trak blaga in dvakrat poševno zarezala s škarjami. Nastala je streha hiše, ki si jo je zaželela. Imela je obliko štirikotnika, imenovanega **trapez**.

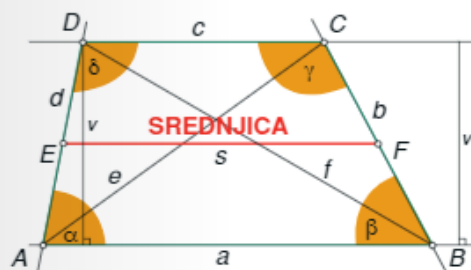
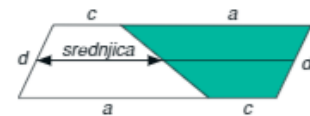
TRAPEZ

Trapez je štirikotnik, ki ima en par vzporednih stranic.

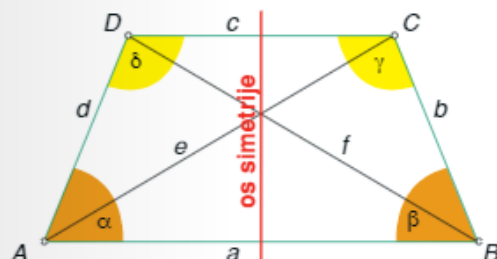
SREDNJICA TRAPEZA

Srednjica trapeza je daljica, ki povezuje razpolovišči obeh krakov: $s = \frac{a+c}{2}$.

- A, B, C, D** oglišča
- a, b, c, d** stranice (a, c – osnovnici; b, d – kraka)
- $\alpha, \beta, \gamma, \delta$ notranji koti
- e, f** diagonali
- v** višina – razdalja med nosilkama osnovnic
- s** srednjica – daljica, ki povezuje razpolovišči krakov (EF): $s = \frac{a+c}{2}$

ENAKOKRAKI TRAPEZ

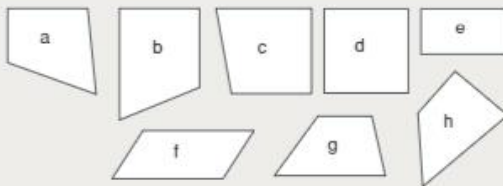
Enakokraki trapez je osno simetričen štirikotnik, ki ima naslednje lastnosti:

- os simetrije razpolavlja obe osnovnici, kar pomeni, da sta kraka enako dolga: $b \cong d$
- kota ob isti osnovnici sta skladna: $\alpha \cong \beta, \gamma \cong \delta$
- diagonali sta skladni: $e \cong f$

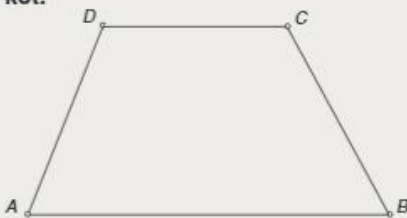
Lastnosti enakokrakega trapeza izkoriščamo pri načrtovalnih nalogah. Za načrtovanje enakokrakega trapeza potrebujemo samo tri podatke, v nasprotju s splošnim trapezom, kjer so potrebni štirje podatki.

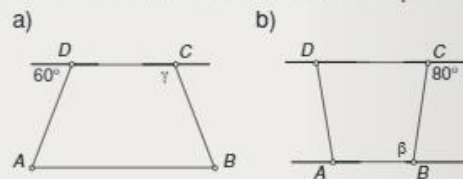
1 Kateri od narisanih likov so trapezi?

2 V narisanim trapezu izmeri višino, krajšo osnovnico, diagonalo e in največji notranji kot.

6 Določi neznan kot v enakokrakem trapezu.

ZMOREM TUDI TO

7 V enakokrakem trapezu meri kot v presečišču diagonal 70° oziroma 110° , kot med krakoma in diagonalo pa 45° . Izračunaj vse ostale notranje in zunanje kote v trapezu. Nariši skico.

8 Načrtaj enakokraki trapez, če meri osnovnica $a = 6$ cm, kot ob osnovnici $\alpha = 105^\circ$ in je polmer trapezu očrtanega kroga $r = 4$ cm.

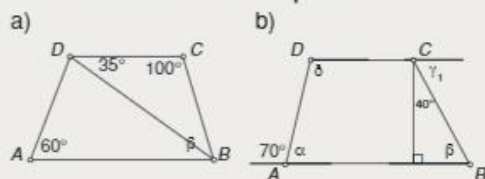
3 Nariši trapeze.

- $a = 7$ cm, $b = 5$ cm, $c = 3$ cm, $\beta = 60^\circ$
- $a = 5$ cm, $c = 2,5$ cm, $d = 3$ cm, $\alpha = 110^\circ$
- $a = 6$ cm, $d = 3$ cm, $e = 5$ cm, $\alpha = 75^\circ$
- $c = 4$ cm, $b = 3,5$ cm, $\gamma = 100^\circ$, $\delta = 90^\circ$
- $c = 2$ cm, $b = 4$ cm, $v = 3$ cm, $\delta = 80^\circ$

4 Nariši enakokrake trapeze.

- $a = 5,5$ cm, $d = 4$ cm, $\beta = 75^\circ$
- $c = 4$ cm, $f = 6$ cm, $b = 3,5$ cm
- $a = 8$ cm, $b = 5$ cm, $c = 4$ cm
- $a = 6$ cm, $d = 3,5$ cm, $v = 3$ cm
- $c = 2$ cm, $\delta = 150^\circ$, $e = 8$ cm

5 Določi neznan kote v trapezu.

9 Kot v presečišču nosilk krakov meri 30° . Izračunaj notranje kote, če veš, da je trapez enakokrak.

10 V trapezu $ABCD$ je trikotnik ADC enakokrak, z vrhom v točki D ($AD \cong DC$). Dana sta kota $\sphericalangle ABC = 60^\circ$ in $\sphericalangle ADC = 110^\circ$. Koliko meri kot $\sphericalangle ACB$? Nariši skico.

11 Z uporabo računalniškega programa razišči, ali je dolžina srednjice odvisna tudi od višine trapeza in od velikosti notranjih kotov.

